

SEE 1223 - Elektronik Digit

Bab 5
Karnaugh Map
(K-Map)

Peta Karnaugh (K-Map)

- Salah satu kaedah untuk mempermudah rangkap Boolean.
- Pemudahan rangkap Boolean menggunakan hukum asas memerlukan kreativiti, pemahaman, kebiasaan dan kebijaksanaan!
- Pemudahan rangkap Boolean dengan K-Map adalah lebih mudah!
- Pemudahan secara 'grafik', dan juga pernyataan terhadap jadual benar!
- Dapat mengenalpasti rangkap yang berulang!

Peta Karnaugh (K-Map)

- Setiap peta-K menyenaraikan pembolehubah-pembolehubah yang wujud dalam suatu rangkap Boolean atau jadual benar!
- Setiap petak menunjukkan nilai 'minterm' (bagi SOP) atau 'maxterm' (bagi POS) setiap pembolehubah.
- Hanya merangkumi 2 atau 3 atau 4 pembolehubah/input sahaja!
- Pemudahan bagi rangkap Boolean lebih besar daripada 4 pembolehubah akan menggunakan komputer!

Peta Karnaugh (K-Map)

- Bilangan petak (2^n) akan ditentukan oleh bilangan input/pembolehubah (n) iaitu dengan rumus

$$\text{Bil petak} = 2^n$$

- Contohnya bagi 2 pemboleh-ubah, bil. petak = 4! Peta-K bagi 2 pembolehubah (A & B) boleh dilakar seperti di bawah

Dec	AB	Rangkap	F
0	00	$\bar{A}\bar{B}$	
1	01	$\bar{A}B$	
2	10	$A\bar{B}$	
3	11	AB	

Peta Karnaugh (K-Map)

- Untuk memetakan suatu rangkap Boolean ke peta-K, maka perlu dapatkan jadual benar!
- Cthnya bagi rangkap $F = \bar{A}B + A\bar{B}$ jadual benar adalah seperti di bawah, kemudian petakan kepada peta-K berdasarkan nilai output setiap rangkap!

Dec	AB	Rangkap	F
0	00	$\bar{A}\bar{B}$	0
1	01	$\bar{A}B$	1
2	10	$A\bar{B}$	1
3	11	AB	0

Peta Karnaugh (K-Map)

- Setiap petak adalah bersebelahan. Setiap petak bersebelahan akan berlaku satu sahaja perubahan input/pembolehubah!

Peta Karnaugh (K-Map)

- Untuk 3 input/pembolehubah rangkap, maka jadual benarnya adalah

		C	
		0	1
A	00	$\overline{A}\overline{B}\overline{C}$	$\overline{A}\overline{B}C$
	01	$\overline{A}B\overline{C}$	$\overline{A}BC$
	11	$A\overline{B}\overline{C}$	$A\overline{B}C$
	10	$A\overline{B}\overline{C}$	$A\overline{B}C$

		BC			
		00	01	11	10
A	0	$\overline{A}\overline{B}\overline{C}$	$\overline{A}\overline{B}C$	$\overline{A}B\overline{C}$	$\overline{A}BC$
	1	$A\overline{B}\overline{C}$	$A\overline{B}C$	$AB\overline{C}$	ABC

Kaedah Pemudahan K-Map

- Pindahkan maklumat daripada jadual benar ke dalam K-Map.
- Cthnya:

Dec	A	B	C	X
0	0	0	0	1
1	0	0	1	1
2	0	1	0	0
3	0	1	1	0
4	1	0	0	1
5	1	0	1	0
6	1	1	0	1
7	1	1	1	1

		C	
		0	1
A	00	1	1
	01		
	11		
	10	1	

$$X = \overline{A}\overline{B}\overline{C} + \overline{A}\overline{B}C + \overline{A}B\overline{C} + A\overline{B}\overline{C} + ABC$$

Peta Karnaugh (K-Map)

- Setiap petak adalah bersebelahan. Setiap petak bersebelahan akan berlaku satu sahaja perubahan input/pembolehubah!

Peta Karnaugh (K-Map)

- Untuk 4 input/pembolehubah rangkap, maka jadual benarnya adalah

		CD			
		00	01	11	10
AB	00	$\overline{A}\overline{B}\overline{C}\overline{D}$	$\overline{A}\overline{B}\overline{C}D$	$\overline{A}\overline{B}C\overline{D}$	$\overline{A}\overline{B}CD$
	01	$\overline{A}B\overline{C}\overline{D}$	$\overline{A}B\overline{C}D$	$\overline{A}BC\overline{D}$	$\overline{A}BCD$
	11	$AB\overline{C}\overline{D}$	$AB\overline{C}D$	$ABC\overline{D}$	$ABCD$
	10	$A\overline{B}\overline{C}\overline{D}$	$A\overline{B}\overline{C}D$	$A\overline{B}C\overline{D}$	$A\overline{B}CD$

Kaedah Pemudahan K-Map

- Daripada nilai '1' yg telah dipetakan pada K-Map, buat pengelungan terhadap petak yang mengandungi nilai '1'.
- Kaedah pengelungan adalah seperti berikut:-
  - Nilai '1' yang tidak bersebelahan dengan nilai '1' yang lain digelungkan bersendirian.
  - Nilai '1' yang bersebelahan dengan nilai '1' yang lain digelungkan bersama dalam satu gelung.
  - Pengelungan mestilah dalam bilangan 2^n , iaitu 1, 2, 4, 8, 16 ...
  - Sesuatu petak boleh digelungkan lebih drp sekali, dengan tujuan untuk mempermudah rangkap yang lain, iaitu jika difikirkan perlu.
  - Dapatkan jumlah rangkap yang minima.

Contoh-contoh Pengelungan

- Tiga pembolehubah
  - Dalam setiap gelung, ada rangkap yang bertanda 'NOT' (cthnya $\overline{A}$) dan ada yang **tidak** bertanda 'NOT' (cthnya A).
  - Dalam setiap gelung, rangkap yang mempunyai kedua-duanya (ada NOT dan tiada NOT) adalah termusnah!

		C	
		0	1
A	00		1
	01		
	11		1
	10	1	

$F = \overline{A}\overline{B}\overline{C} + ABC + \overline{A}\overline{B}C$

		C	
		0	1
A	00	1	1
	01		
	11	1	1
	10	1	

$F = \overline{A}\overline{B} + A\overline{C}$

Contoh-contoh Pengelungan

- ◆ Tiga pembolehubah

$F = \bar{A}$

$F = C$

$F = B$

Contoh-contoh Pengelungan

- ◆ Empat pembolehubah

Contoh-contoh Pengelungan

- ◆ Empat pembolehubah

Contoh-contoh Pengelungan

- ◆ Contoh

	CD			
AB	00	01	11	10
00			1	1
01	1	1	1	1
11	1	1	1	1
10		1		1

- ◆ Gunakan K-Map untuk mempermudah rangkap berikut:
 $F = \bar{B}\bar{C}\bar{D} + \bar{A}\bar{B}\bar{C}\bar{D} + A\bar{B}\bar{C}\bar{D} + \bar{A}\bar{B}C\bar{D} + A\bar{B}C\bar{D}$
 $+ \bar{A}\bar{B}C\bar{D} + \bar{A}\bar{B}C\bar{D} + A\bar{B}C\bar{D} + A\bar{B}C\bar{D}$

Keadaan Tak Hirau "Don't Care"

- ◆ Pada sesetengah keadaan, terdapat masukan yang tidak dibenarkan/tidak akan berlaku.
- ◆ Cthnya dalam kod BCD, masukan 1010, 1011, 1100, 1101, 1110 dan 1111 tak akan berlaku, maka keluaran bagi masukan ini boleh dianggap **tidak hirau** "don't care", dan ditandakan sebagai 'X'.
- ◆ Dalam hal ini, nilai X boleh dinyatakan sebagai '1' @ '0'
- ◆ Nilai '1' @ '0' dipilih berdasarkan mana yang lebih menyumbang untuk mempermudah litur!

Keadaan Tak Hirau "Don't Care"

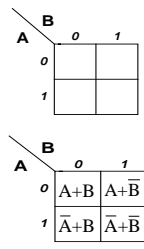
- ◆ Contohnya, bagi suatu litur, ia hanya akan memberikan output '1' apabila kod BCD bagi 7, 8 dan 9 wujud!

ABCD	Y
0000	0
0110	0
0111	1
1000	1
1001	1
1010	X
1011	X
1111	X

Pemudahan POS (K-Map)

- Contoh bagi 2 pembolehubah, (bil. petak = 4) Peta-K bagi 2 pembolehubah POS (A & B) boleh dilakar seperti di bawah

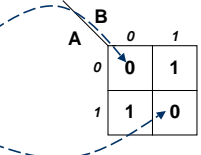
Dec	AB	Rangkap	F
0	00	$A+B$	
1	01	$A+\bar{B}$	
2	10	$\bar{A}+B$	
3	11	$\bar{A}+\bar{B}$	

POS (K-Map)

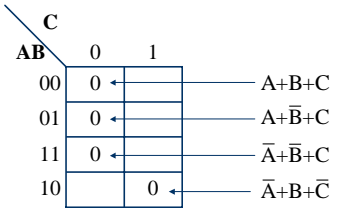
- Untuk memetakan suatu rangkap Boolean POS ke peta-K, maka perlu dapatkan jadual benar!
- Cthnya bagi rangkap $F = \bar{A}B + A\bar{B}$ jadual benar adalah seperti di bawah, kemudian petakan kepada peta-K berdasarkan nilai output setiap rangkap!

Dec	AB	Rangkap	F
0	00	$A+B$	0
1	01	$A+\bar{B}$	1
2	10	$\bar{A}+B$	1
3	11	$\bar{A}+\bar{B}$	0

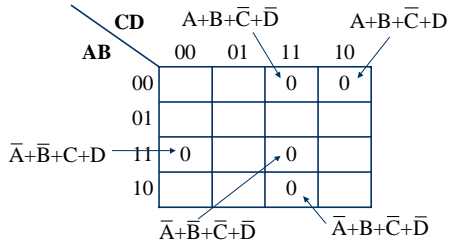
POS (K-Map)

- Contoh pengelungan untuk 3 dan 4 pembolehubah!

POS (K-Map)

- Contoh pengelungan untuk 3 dan 4 pembolehubah!

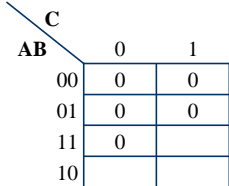

Pemudahan POS (K-Map)

- Tiga pembolehubah
  - Permudahkan rangkap POS di bawah? Tukarkan POS → SOP?

$$F = (\bar{A} + \bar{B} + C)(A + B + C)(A + \bar{B} + \bar{C})(A + B + \bar{C})(A + \bar{B} + C)$$

- (1+1+0)
- (0+0+0)
- (0+1+1)
- (0+0+1)
- (0+1+0)

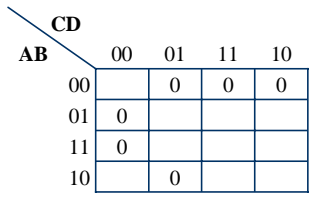

Pemudahan POS (K-Map)

- Tiga pembolehubah
  - Permudahkan rangkap POS di bawah?

$$F = (\bar{A} + \bar{B} + C + D)(A + \bar{B} + C + D)(A + B + C + \bar{D})(A + B + \bar{C} + \bar{D})(\bar{A} + B + C + \bar{D})(A + B + \bar{C} + D)$$

- (1+1+0+0)
- (0+1+0+0)
- (0+0+0+1)
- (0+0+1+1)
- (1+0+0+1)
- (0+0+1+0)

Pemudahan (K-Map) (Kaitan SOP-POS)

- 4 pembolehubah SOP

$$Z = \overline{A}\overline{B}CD + \overline{A}B\overline{C}D + \overline{A}BCD + A\overline{B}\overline{C}D + ABCD + A\overline{B}CD$$

	CD			
	00	01	11	10
AB	00	01	11	10
00	0	0	1	0
01	1	1	1	0
11	0	1	1	0
10	0	0	1	0

$$Z = CD + BD + \overline{A}B\overline{C}$$

Pemudahan (K-Map) (Kaitan SOP-POS)

- 4 pembolehubah

Pemudahan (K-Map) (Kaitan SOP-POS)

- Dengan POS

	CD			
	00	01	11	10
AB	00	01	11	10
00	0	0	1	0
01	1	1	1	0
11	0	1	1	0
10	0	0	1	0

$$Z = (\overline{C} + D) \cdot (C + B) \cdot (\overline{A} + D)$$

Mereka Litar Logik Gabungan

- Litar logik juga digunakan untuk mereka suatu litar yang akan melaksanakan lebih daripada satu keluaran!